

Anxiety In Basic Language Skills: A Research On Graduate Thesis

Bünyamin SARIKAYA¹ Ayşe Ebrar YAMAÇ²

To cite this article:

Sarikaya, B. & Yamaç, E. (2023). Anxiety in basic language skills: A research on graduate thesis [Temel dil becerilerinde kaygı: Lisansüstü tezler üzerine bir araştırma] *Electronic Journal of Education Sciences*, [Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi], 12(23), 15-32. DOI: 10.55605/ejedus.1253153

Research Article

Received: 2023-02-19

Accepted: 2023-03-08

Abstract

The aim of the research is to examine the post graduate theses written on anxiety in basic language skills according to different characteristics. Document analysis, one of the qualitative research designs, was used in there search. The data source of the research was taken from the National Thesis Center. In the research, using the key concepts determined in line with the opinions of Turkish education experts, a search was made in YÖK National Thesis Center and 68 post graduate theses on the subject of anxiety in basic language skills were found and included in the study. In the research, document analysis method was used in the data collection process. A "Publication Classification Form" has been developed to be used in the examination of the reached theses. The data collected in the study were analyzed by descriptive analysis. In the analysis of the data, 68 post graduate theses were classified according to basic language skill areas, years, universities, types of thesis, research method, study groups and the most studied variables. According to the findings, the most post graduate studies on anxiety in basic language skills were done in the field of reading skills, the theses at the master's level were much more than the doctoral theses, the most post graduate studies on the subject were done in 2019, post graduate studies were done in different 32 universities, mostly from Gazi University and Sakarya University, quantitative research methods were preferred more as research methods, the most under graduate level and secondary school level graduate studies were conducted on the subject, and the most examined variable was gender.

Keywords: Anxiety, basic language skills, graduate thesis.

¹ Assoc. Dr., Muş Alparslan University, b.sarikaya@alparslan.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-8393-7127

² Post Graduate, Muş Alparslan University, aysebrary@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-6590-4479

Temel Dil Becerilerinde Kaygı: Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Araştırma

Bünyamin SARIKAYA³ Ayşe Ebrar YAMAÇ⁴

Atıf:

Sarikaya, B. & Yamaç, E. (2023). Anxiety in basic language skills: A research on graduate thesis [Temel dil becerilerinde kaygı: Lisansüstü tezler üzerine bir araştırma] *Electronic Journal of Education Sciences*, [Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi], 12(23), 15-32. DOI: 10.55605/ejedus.1253153

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 2023-02-19

Kabul Tarihi: 2023-03-08

Öz

Araştırmanın amacı temel dil becerilerinde kaygı konusunda yazılan lisansüstü tezleri farklı özelliklere göre incelemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. Araştırmada Türkçe eğitimi uzmanlarının görüşleri doğrultusunda belirlenen anahtar kavramlar kullanılarak YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde arama yapılmış ve yapılan taramada temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili 68 lisansüstü tez bulunarak söz konusu çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada, verilerin toplanması sürecinde doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Ulaşılan tezlerin incelenmesinde kullanılmak üzere "Yayın Sınıflandırma Formu" geliştirilmiştir. Yapılan çalışmada toplanan veriler betimsel analizle çözümlenmiştir. Verilerin analizinde 68 lisansüstü tez; temel dil beceri alanlarına, yıllara, üniversitelere, tezlerin türüne, araştırma yöntemine, çalışma gruplarına ve en çok incelenen değişkenlere göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre temel dil becerilerinde kaygı konusunda en fazla lisansüstü çalışmanın okuma becerisi alanında ele alındığı, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin doktora tezlerine göre çok daha fazla olduğu, konuya ilişkin en fazla lisansüstü çalışmanın 2019 yılında yapıldığı, en fazla Gazi Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi olmak üzere 32 farklı üniversitede konuya ilişkin lisansüstü çalışmanın gerçekleştirildiği, araştırma yöntemi olarak nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiği, konuya ilişkin en fazla lisans ve ortaokul düzeyinde lisansüstü çalışma yapıldığı ve en çok incelenen değişkenine cinsiyet olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kaygı, temel dil becerileri, lisansüstü tez.

³ Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, b.sarikaya@alparslan.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-8393-7127

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, aysebrary@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-6590-4479

Giriş

Kaygı başta psikoloji olmak üzere pek çok bilim dalı için çok önemli bir konudur. Kişinin duyuşsal, sosyal, bilişsel, dilsel ve fiziksel birçok davranışı üzerinde etki bırakabilecek olan kaygının oldukça karmaşık bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Türkçe eğitiminin yapıtaşı olarak kabul edilen dört temel dil becerisi bireyin günlük yaşantısına ve eğitim hayatına büyük oranda etki etmektedir. Kişinin yaşamış olduğu kaygının beklenen düzeyin üzerine çıkması bu dört temel dil becerisinin kazanılması veya kazanılmış becerinin ortaya koyulmasını da olumsuz bir şekilde etkileyecektir.

Bireyin olaylar karşısında gösterdiği sağlıklı ve doğal tepkilerden biri olarak kabul edilebilecek kaygı durumu; kişideki bazı psikolojik, fizyolojik ve davranışsal değişikliklerle kendini hissettirebilir. Çocuğun doğal gelişimi içerisinde belli bir düzeye kadar kabul edilebilir olan kaygı, kontrol altına alınmazsa zamanla kişinin hayatını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu sebeple kaygı önemli bir kavramdır.

Kaygı, “iç ve dış dünyadan kaynaklanan beklenmeyen bir tehlike ya da kişi tarafından tehlikeli olarak algılanan herhangi bir durum karşısında yaşanan duygu” (Işık, 1996), “olası zararlı durumlar karşısında öngörülebilir bir endişe durumu” (Bandura, 1997), “canlıların dış ortama uyum sağlaması için koruyucu bir tepki olarak ortaya çıkan endişe, korku, gerilim ve sıkıntı hâli” (Yıldız, 2011) şeklinde tanımlanmaktadır. Günlük yaşam içerisinde sık gözlenebilen hallerin başında gelen kaygı (Cüceloğlu, 2012), her insanın mutlaka yaşamış olduğu bir duygudur. Kaygı hafif ve orta şiddetten şiddetliye kadar yaşanır ve orta şiddette kaygı, isteklendirme sağlamada yararlı olur (Beşer & Öz, 2003). Kaygının olumsuz etkileri ise kaygı düzeyinin artması ile kendini gösterir. Bireyin yaşamış olduğu kaygı, günlük yaşantısının önüne geçiyor ve bireyin davranışlarına yön verecek düzeye ulaşıyorsa kaygı kişide davranış bozukluklarına yol açabilecektir. Çocuğun günlük hayatında farklı olaylara karşılık kaygı duyması normal sayılırken, olağan yaşamda sık sık kaygı yaşaması patolojik olarak değerlendirilmektedir (Çifter, 1985).

Çeşitli türleri bulunan kaygının birey üzerinde bıraktığı etki de bu türe bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Durumluk kaygı, tehlikeli şartların yarattığı geçici duruma bağlı olarak ortaya çıkan durağan kaygı türü olarak tanımlanırken sürekli kaygı, içten kaynaklanan, bireye öz değerlerinin tehdit edildiği hissini veren, bireyin içinde bulunduğu durumları stresli olarak yorumlamasına yol açan kaygı türü olarak tanımlanmaktadır (Özguven, 1994). Bu tanımlamalar ışığında durumluk kaygının birey üzerinde kalıcı ve yıkıcı bir etki bırakmadığı, davranışlarına yön vermediği söylenebilir. Öte yandan durağan kaygının ise aksine bireyi yoğun bir şekilde etkilediği ve onda strese neden olduğu ifade edilebilir. Durumluk kaygı, karşılanamayan bir ihtiyacın ortaya çıkmasıyla kendini gösterir ve ihtiyacın karşılanmasıyla kendiliğinden geçer. Sürekli kaygıda ise karşılanamayan ihtiyaç birey için çok daha önem arz etmektedir ve bu ihtiyaç uzun süre giderilmemiştir (İşeri ve Ünal, 2012). Sürekli kaygı yaşayan birey psikolojik, fizyolojik ve davranışsal birtakım sorunlar yaşayabilmektedir ve bu durumun ortadan kalkması için de çoğu zaman kaygı durumunun tedavi edilmesine ihtiyaç duymaktadırlar (Yemenici, 2019).

Genellikle olumsuz etkileri üzerinde durulan, bireyde geçici veya kalıcı olarak olumsuz duygular uyandırdığı söylenen kaygı; bireyi motive edici, tehlikelere uyum sağlama ve onlarla baş etme konusunda itekleyici bir özelliğe de sahip olan çok yönlü bir duygudur (Güleç & Köroğlu, 1997). Bireyin yaşamış olduğu yüksek kaygı öğrenmeyi olumsuz yönde etkilerken düşük düzeyde kaygı, bireylerin öğrenme performanslarını olumlu

etkileyebilmektedir (Uçgun, 2016) . Bireylerin uyumları için gerekli ve doğal bir tepki olarak kabul edilen kaygı düşük düzeyde olduğunda; sınav kaygısı yaşayan birini sınava çalışmaya, gelecek kaygısı olan birini para biriktirmeye ve okuma yazmayı yeni öğrenen birini harekete geçirmeye yönelik davranışlara yöneltecektir (Kahan, 2008; Sevim, 2017).

Dil, duygu ve düşüncelerin diğer insanlara ifade edildiği en önemli iletişim kaynağıdır. Sağlıklı bir dil öğrenme ortamı oluşturmak için dil öğrenme süreci, dil becerileriyle desteklenmelidir. Dil becerileri, anlama ve anlatma becerileri olarak sınıflandırılırlar. Anlama becerilerini dinleme ve okuma becerileri oluştururken, anlatma becerilerini ise konuşma ve yazma becerileri oluşturmaktadır (Çevik, Orakcı, Aktan & Toraman, 2019). Dilin temelini oluşturan bu dört temel beceri, öğrenme sürecinde bireye doğru bir şekilde aktarılmalıdır. Bu süreçte bireyin yaşamış olduğu kaygı düzeyinin beklenenin üzerinde olması dört temel dil becerisinin kazanılmasını ve buna bağlı olarak dil gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecektir.

Dilin kullanımının başladığı dinleme becerisi, insanın çevresinden gelen sesleri işitmesi, bu sesleri anlamlandırması ve değerlendirmesi, değerlendirmelerinden hareketle uygun tepkiyi vermesidir (Maden ve Durukan, 2016). Sağlıklı bir iletişimin gerçekleşebilmesi için iletinin doğru bir şekilde alınması ve anlamlandırılması gerekmektedir. Bu husus ise dinleme becerisinin etkin bir şekilde kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Yapılan araştırmalar da, eğitim ortamında en çok yararlanan dil becerisinin dinleme olduğunu ortaya koymaktadır (Taylor, 1964). Dinleme sürecini ise etkileyen pek çok fiziksel, sosyal ve psikolojik faktör bulunmaktadır. Bu faktörler fizyolojik, fiziki, psikolojik, zihinsel, sosyal, öğretmen, verici ve konu başlıkları altında sınıflandırılmaktadır (Çiftçi, 2001). Dinleme becerisinin kazanılmasında bireyin yaşamış olduğu kaygı düzeyi de psikolojik bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dinleme kaygısı; kişide üzüntü, kızgınlık, korku şeklinde duygusal veya kalbin hızlı atması ve terleme gibi fiziksel belirtilerle kendini gösterebilir (Melanlıoğlu, 2013). Dinleme kaygısı çoğunlukla bireyin daha önce karşılaşmadığı veya zor bir dinleme durumuyla karşılaştıklarında kendini göstermekte ve birey kelimeleri duyamadığında, duyduklarını yanlış değerlendirdiğinde ya da yanlış çıkarımlarda bulunduğu artmaktadır (Maden ve Durukan, 2016). Bireyde oluşan dinleme kaygısı, zamanla dil becerisinin kazanılmasında, iletişim kurmada ve öğrenmede çeşitli zorluklar yaşamasını da beraberinde getirebilmektedir.

Anlama becerilerinden bir diğeri olan okuma; bireyin öğrenme, araştırma, tartışma, sorgulama ve düşünme becerilerinin ortaya çıkmasına imkân sağlayan, bireylerin bilişsel gelişimlerine en çok yardımcı olan öğrenme alanıdır (Dursun ve Özenç, 2019). Hem günlük yaşantı hem de akademik hayat için büyük bir öneme sahip olan okuma becerisi temelinde fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik birtakım süreçleri barındırdığından karmaşık bir yapıya sahiptir (Melanlıoğlu, 2013). Bu husustan hareketle okuma becerisinin duyuşsal bir yönünün de bulunduğu ve bu sebeple bireyde gelişen kaygıdan büyük oranda etkilenebileceği söylenebilmektedir.

Okuma kaygısı; okuma sırasında bireyin göstermiş olduğu heyecan, tedirginlik ve korku hali olarak ortaya çıkan okumaya karşı olumsuz bir tepkidir (Kuşdemir ve Katrancı, 2016). Okuma kaygısı yüksek olan bireylerin okuduğunu anlamlandırma ve yorumlama, okumayı sürdürme süreçlerinde de zorlanmaları beklenen bir durumdur. Bu da bireyin okuma gerektiren etkinliklerde başarısız olmasına neden olabilmektedir.

Bireyin insani ilişkilerini sürdürebilmesi için, en fazla ihtiyaç duyduğu ve faydalandığı dil etkinliği konuşmadır (Aktaş & Gündüz, 2003). Dinleme becerisi ile birlikte bebeklik

döneminden itibaren kazanılmaya başlayan okuma becerisi; kişinin hem günlük hayatında hem de eğitim hayatında sürekli faydalanmak durumunda olduğu, iletişimin de temelini oluşturan temel dil becerilerinden biridir. Bebeklik döneminde edinilmeye başlanması ve hayatın bir parçası olarak sürekli kullanılmasına rağmen eğitim ortamında veya günlük yaşantıda hazırlıklı/hazırlıksız konuşmalarda bazı sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir (Demir & Melanlıoğlu, 2014).

Konuşma çok yönlü bir süreç olarak ifade edilir. Fizyolojik bir boyutu da bulunan konuşmanın duyuşsal boyutunu konuşma öncesinde ve sırasındaki kaygı düzeyi oluşturur (Gölpınar, Hamzadayı & Bayat, 2018). Bireyde konuşma sürecinde artan ve önüne geçilemeyen kaygı, iletişim kurmada ve temel dil becerilerini geliştirmede bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anlatma becerilerinden bir diğeri olan yazma, bireyin duygu ve düşüncelerini aktarma aracı olmasının yanında onların duygusal durumlarını da yansıtmaktadır. Diğer dil becerileriyle karşılaştırıldığında yapısal olarak daha karmaşık bir süreci gerektiren yazma, öğrencilerin en çok zorlandığı becerilerdendir (Yaman, 2010). Yazma eylemi sırasında bireyde oluşan kaygı yazma isteklendirmesini düşürmekte ve bu da bireyin duyuşsal bir çöküntü yaşamasına sebep olmaktadır.

Yapılan araştırmalar, kaygının temel dil becerileri üzerinde büyük bir etkisi olduğunu gözler önüne sermektedir (Kavruk & Deniz, 2015). Dil becerilerinin kazanıldığı ve ortaya konulduğu süreçte bireyin yaşamış olduğu kaygı iletişim kurmada sorun yaratabileceği gibi bireyin akademik hayatını ve günlük yaşantısını önemli oranda etkileyebilmektedir. Bu sebeple bireyde ortaya çıkabilecek kaygının tespit edilmesi ve bireyde olumsuz etkiler oluşturmaktan önüne geçilmesi gerekmektedir.

Temel dil beceriyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde dinleme kaygısı (Maden & Durukan, 2016; Uçgun, 2016; Altunkaya, 2017; Murat, 2018; Maden, 2021), okuma kaygısı (Melanlıoğlu, 2014; Çevik, Orakçı, Aktan & Toraman, 2019; Dursun & Özenç, 2019; Aygün, 2021; İzci & Kaya, 2021;), konuşma kaygısı (Kuşdemir ve Katrancı, 2015; Bulut, Açık ve Çiftçi, 2016; Baki & Kahveci, 2017; Hamzadayı, Bayat & Gölpınar, 2018; Kardeş & Akın, 2019), yazma kaygısı (Karakaya & Ülper, 2011; Zorbaz, 2011; Emre, 2012) ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan tezlerin çeşitli özelliklere göre incelendiği araştırma bulunmamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmalarda temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin çeşitli bulgular ortaya konulmuştur. Bu çalışmaların bir kısmını yazılan makaleler, bir kısmını ise lisansüstü düzeyde hazırlanan tezler oluşturmaktadır. Söz konusu konu üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların yeterliliği, hangi özellikleri daha çok işlediği, sınırlılıklarını belirleyecek olan bu çalışmada amaç, temel dil becerilerinde kaygı konusunda yazılan lisansüstü tezleri farklı özelliklere göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlardan da hareketle konuya ilişkin yapılan lisansüstü tezler tespit edilerek bu tezler doküman analizi yönteminden faydalanılarak incelenmiştir.

Yapılan incelemelerle lisansüstü tezlerin temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin eğilimleri belirlenerek konuya ilişkin ihmal edilmiş özellikler ortaya konulmuştur. Temel dil becerilerinde kaygı konusunda yazılan lisansüstü tezleri farklı özelliklere göre incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın alt amaçları şunlardır:

1. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin dört temel dil beceri alanına göre dağılımı nasıldır?
2. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
4. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
5. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin çalışma grubuna/ örnekleme göre dağılımı nasıldır?
7. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde en çok incelenen değişkenler nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Temel dil becerilerinde kaygı konusunda yazılan lisansüstü tezlerin farklı özelliklere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırmanın amacına uygun olgu ve olaylar hakkında bilgi sunan yazılı materyallerin incelenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda, temel dil becerilerinde kaygı konusu ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezler bütüncül ve gerçekçi bir şekilde değerlendirilerek analiz edilmiştir.

Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağı Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. Veri kaynağı oluşturulurken konuyla ilgili İngilizce lisansüstü tezler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Veri kaynağında yer alacak tezlerin tespit edilmesi için Ulusal Tez Merkezi'nde konuya yönelik tarama yapılmıştır. Tezlerin kaynak taramasına 01.01.2023 tarihinde son verilmiştir. Bulgular kısmında farklı değişkenlere göre incelenecek olan çalışmalar bu tarihle sınırlıdır. Araştırmada YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde arama yapılırken Türkçe eğitimi uzmanlarının görüşleri doğrultusunda belirlenen “okuma kaygısı/ okuma kaygıları, yazma kaygısı/ yazma kaygıları, dinleme kaygısı/ dinleme kaygıları ve konuşma kaygısı/ konuşma kaygıları” anahtar kavramları kullanılmıştır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılan taramada temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili 68 lisansüstü tez bulunarak söz konusu çalışmaya dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, verilerin toplanması sürecinde doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Doküman analizi araştırmanın amaçlarına yönelik verilere ulaşmada dokümanların incelenmesi ile gerçekleştirilir (Çepni, 2010). Araştırma kapsamında kullanılacak olan dokümanlara YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin resmi ağ sitesiyle erişilmiştir. Ulaşılan tezlerin incelenmesinde kullanılmak üzere “Yayın Sınıflandırma Formu” geliştirilmiş ve formun geçerliliğine karar vermek için Türkçe eğitimi alanı uzmanlarından görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda hazırlanan formun verileri sınıflandırmada yeterli olacağına karar verilmiştir. Oluşturulan formda “yayın yılı”, “temel dil beceri alanı”, “türü”, “danışman unvanı”, “araştırma yöntemi”, “çalışma grupları” ve “en çok incelenen

değişkenler” şeklinde 7 madde bulunmaktadır. İlgili tezler bu maddelere göre formda kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Yapılan çalışmada doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler betimsel analizle çözümlenmiştir. Betimsel analiz, araştırmacıların çalışmak istedikleri farklı olgu ve olaylar hakkında özet bilgi elde edebilmeleri amacıyla sıklıkla başvurdukları bir yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Araştırmada elde edilen bilgiler yorumlanırken temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin yapılan lisansüstü çalışmalar öncelikle dört temel dil beceri alanına göre sınıflandırılmıştır. Yapılan çalışmalar yüksek lisans/ doktora türüne göre ayrılmıştır. Tezlerin hangi yıllarda hangi temel dil beceri alanına göre yazıldığı ve hangi üniversitelerde konuya ilişkin çalışma yapıldığı analiz edilmiştir. Çalışmaların hangi yöntemlere göre yapıldıkları, çalışma grupları ve en çok inceledikleri değişkenler de yapılan çalışma ile incelenmiştir.

Verilerin analizinde 68 lisansüstü tez; temel dil beceri alanlarına, yıllara, üniversitelere, tezlerin türüne, araştırma yöntemine, çalışma gruplarına ve en çok incelenen değişkenlere göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma yapılırken Miles & Huberman’ın (1994) ortaya koymuş oldukları, nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlama yollarından biri olan görüş birliğine başvurulmuştur. Araştırmacıların elde etmiş oldukları veriler arasındaki uyumdan hareketle sonuçların güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Elde edilen veriler, frekans değerlerine göre yorumlanmıştır.

Etik Kurul İzni

Araştırma doküman analizine dayalı olduğu için etik kurul iznine gerek duyulmamıştır.

Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili 68 farklı tez olduğu saptanmıştır. Tezlerden elde edilen veriler; temel dil beceri alanlarına, yazıldıkları yıla, yapıldığı üniversiteye, tezlerin türüne, araştırma yöntemlerine, çalışma gruplarına ve en çok incelenen değişkenlere göre incelenmiştir.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Dört Temel Dil Beceri Alanına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin dört temel dil beceri alanına göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuna İlişkin Tezlerin Dört Temel Dil Becerisine Göre Dağılımı

	Konuşma Kaygısı	Yazma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Okuma Kaygısı	Toplam
<i>f</i>	32	25	7	4	68

Tablo 1’deki bilgiler değerlendirildiğinde temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan çalışmalardan konuşma becerisinde 32, yazma becerisinde 25, dinleme becerisinde 7, okuma becerisinde ise 4 olmak üzere toplam 68 lisansüstü tezin yazıldığı

görülmüştür. Hazırlanan tezler arasında özellikle “konuşma becerisi” alanında çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı beceri alanı ise okuma becerisidir. Çalışmaların konuşma ve yazma kaygısı üzerinde yoğunlaştığı, dinleme ve okuma kaygısıyla ilgili az sayıda çalışma bulunduğu görülmektedir.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Söz konusu tablo oluşturulurken dört temel dil beceri alanına ilişkin sınıflandırmalara da yer verilmiştir

Tablo 2: Temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin tezlerin türlerine göre dağılımı

	Konuşma Kaygısı	Yazma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Okuma Kaygısı	Toplam
Yüksek Lisans	30	23	5	3	61
Doktora	2	2	2	1	7

Tablo 2’de temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı görülmektedir. Konuya ilişkin 61 yüksek lisans tezi, 7 doktora tezi bulunmaktadır. Yüksek lisans tezleri en fazla sırasıyla konuşma kaygısı (f=30) ve yazma kaygısı (f=23) konularına ilişkin hazırlanmıştır. Bu tezleri dinleme kaygısı (f=5) ve okuma kaygısı (f=3) konularına ilişkin yüksek lisans tezleri takip etmektedir. Konuyla ilgili yayınlanan doktora tezlerinden konuşma, yazma ve dinleme becerileriyle ilgili ikişer doktora tezi bulunurken okuma becerisiyle ilgili sadece bir doktora tezi bulunmaktadır.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir. Söz konusu tablo oluşturulurken dört temel dil beceri alanına göre de sınıflandırma yapılmıştır.

Tablo 3: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuna İlişkin Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

	OkumaKaygısı	Yazma Kaygısı	Konuşma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Toplam
2011	-	1	-	-	1
2012	-	-	1	-	1
2013	-	1	1	1	3
2014	-	1	-	-	1
2015	1	1	2	-	4
2016	-	3	1	1	5

2017	-	2	2	-	4
2018	1	5	2	1	9
2019	-	5	8	3	16
2020	2	5	4	-	11
2021	-	1	8	1	10
2022	-	-	3	-	3
Toplam	4	25	32	7	68

Tablo 3’te temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin en fazla lisansüstü tezin 2019 yılında yayımlandığı belirlenmiştir. Bu tezlerden 8’i konuşma kaygısı, 5’i yazma kaygısı, 3’ü dinleme kaygısıyla ilgilidir. 2019 yılında okuma kaygısına ilişkin lisansüstü tez yayınlanmamıştır. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili en az tezin yayınlandığı yıllar 2011, 2012 ve 2022 yıllarıdır.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir. Söz konusu tablo oluşturulurken dört temel dil beceri alanına ilişkin sınıflandırmalara da yer verilmiştir.

Tablo 4: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuna İlişkin Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Okuma Kaygısı	Yazma Kaygısı	Konuşma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Toplam
Gazi Üniversitesi	-	2	2	1	5
Sakarya Üniversitesi	-	2	3	-	5
Dokuz Eylül Üniversitesi	-	3	1	-	4
Kırıkkale Üniversitesi	1	1	1	1	4
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	1	3	-	4
Bursa Uludağ Üniversitesi	-	1	2	-	3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	-	1	1	1	3
İnönü Üniversitesi	1	1	-	1	3
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1	1	-	1	3
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	-	-	3	-	3
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	-	1	2	-	3
Yıldız Teknik Üniversitesi	-	-	3	-	3

Fırat Üniversitesi	-	1	1	-	2
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	-	1	1	-	2
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	-	1	1	-	2
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	-	1	-	1	2
Uşak Üniversitesi	-	1	1	-	2
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	1	-	-	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	1	-	-	1
Anadolu Üniversitesi	-	-	-	1	1
Atatürk Üniversitesi	1	-	-	-	1
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	-	-	1	-	1
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	-	1	-	1
Düzce Üniversitesi	-	-	1	-	1
Ege Üniversitesi	-	-	1	-	1
Erciyes Üniversitesi	-	-	1	-	1
Gaziantep Üniversitesi	-	1	-	-	1
Giresun Üniversitesi	-	1	-	-	1
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	-	1	-	-	1
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	-	-	1	-	1
Marmara Üniversitesi	-	1	-	-	1
Trabzon Üniversitesi	-	-	1	-	1
	4	25	32	7	68

Tablo 4'teki bilgiler değerlendirildiğinde temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin 32 farklı üniversitede lisansüstü tezin hazırlandığı görülmüştür. Konuya ilişkin en fazla tez Gazi Üniversitesi (f=5) ve Sakarya Üniversitesinde (f=5) hazırlanmıştır. Bu üniversiteleri Dokuz Eylül Üniversitesi (f=4), Kırıkkale Üniversitesi (f=4) ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (f=4) takip etmektedir. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü çalışmanın yapıldığı 32 üniversiteden 15'inde ise birer tez çalışması yapılmıştır.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir. Söz konusu tablo oluşturulurken dört temel dil beceri alanına ilişkin sınıflandırmalara da yer verilmiştir.

Tablo 5: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuna İlişkin Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

	Okuma Kaygısı	Yazma Kaygısı	Konuşma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Toplam
Nicel	4	11	23	5	43
Nitel	-	-	-	-	-
Karma	-	14	8	2	24
Belirtilmemiş	-	-	1	-	1

Tablo 5’te temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı görülmektedir. Yöntem bilgisi verilen tezlerden 43’ü nicel, 24’ü karma yöntemle gerçekleştirilirken sadece nitel yöntemin kullanıldığı çalışma yapılmamıştır. Yöntem bilgisinin yer verilmediği tek çalışma konuşma kaygısı ile ilgilidir. En fazla çalışmanın yapılmış olduğu araştırma yöntemi olan nicel yöntemle konuşma becerisiyle ilgili 23, yazma becerisiyle ilgili 11, dinleme becerisiyle ilgili 5, okuma becerisiyle ilgili 4 lisansüstü tez yayınlanmıştır. Okuma kaygısıyla ilgili yayınlanan tezlerin tümünde nicel yöntem tercih edilmiştir. Karma yöntem ile yapılan çalışmalar incelendiğinde yazma becerisinde 14, konuşma becerisinde 8, dinleme becerisinde 2 tezin yayımlandığı görülmektedir.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çalışma Grubuna/ Örneklemeye Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin çalışma grubuna/ örnekleme göre dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir. Söz konusu tablo oluşturulurken dört temel dil beceri alanına ilişkin sınıflandırmalara da yer verilmiştir

Tablo 6: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuna İlişkin Tezlerin Çalışma Grubuna/ Örneklemeye Göre Dağılımı

Çalışma Grubu/Örneklem	Okuma Kaygısı	Yazma Kaygısı	Konuşma Kaygısı	Dinleme Kaygısı	Toplam
İlkokul	2	3	2	-	7
Ortaokul	1	11	12	4	28
Lise	-	2	3	1	6
Ön lisans	-	1	-	1	2
Lisans	1	10	17	2	30
Yüksek Lisans	1	2	4	1	8
Doktora	1	1	4	1	7
Öğretmen	-	1	1	-	2
Diğer	1	1	1	1	4

Tablo 6’da temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerin çalışma grubuna/ örnekleme göre dağılımı görülmektedir. Yayınlanan tezlerde çalışma grubu olarak lisans (f=30) ve ortaokul (f=28) kademelerinde daha fazla çalışılmıştır. Okuma becerisiyle ilgili tezlerde lise, ön lisans öğrencileriyle ve öğretmenlerle çalışılmadığı görülmektedir. Yazma becerisiyle ilgili tezlerde en fazla ortaokul (f=11) ve lisans (f=10) öğrencileriyle çalışma yürütülmüştür. 17 lisans ve 12 ortaokul seviyesindeki çalışma grubuyla konuşma alanıyla ilgili lisansüstü tez hazırlanmıştır. Dinleme becerisindeki çalışmalardan 4’ü ortaokul ve 2’si lisans kademesi çalışma grubunda uygulanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen farklı eğitim kademelerinden öğrencilerin bulunduğu çalışma gruplarının da yer aldığı tezler bulunmaktadır. Özel eğitim alanıyla ilgili yapılan çalışmalardan bazılarında da farklı eğitim kademelerinde uygulama yapılmıştır. Bu çalışmalarda tabloda ilgili kademelere sayılar eklenmiştir.

Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerde En Çok İncelenen Değişkenlere İlişkin Bulgular

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde en çok incelenen değişkenler Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Temel Dil Becerilerinde Kaygı Konusuyla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerde En Çok İncelenen Değişkenlerin Dağılımı

Cinsiyet	Anne- baba eğitim düzeyi	Sınıf	Yaş	Gelir düzeyi	Kitap okuma sıklığı
48	19	18	18	11	9

Tablo 7’de temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde en çok incelenen değişkenlerin dağılımına yer verilmiştir. Farklı değişkenlere göre kaygının incelenmiş olduğu 68 çalışmanın 48’inde cinsiyet değişkeni ele alınmıştır. Ebeveyn eğitim durumu 19 çalışmada, yaş ve sınıf değişkenleri ise 18 çalışmada değişken olarak alınmıştır. Ekonomik düzey (f=11), kitap okuma sıklığı (f=9) değişkenleri de ilgili konuya ilişkin yazılan lisansüstü tezlerde en çok ele alınan değişkenlerdendir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Temel dil becerilerinde kaygı konusunda yazılan lisansüstü tezleri farklı özelliklere göre incelemeyi amaçlayan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmanın amacı ve alt amaçlarına yönelik yapılan veri toplama çalışmaları sonucunda temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili 68 farklı tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Ele alınan bu tezler; dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine göre farklı özellikler açısından incelenip alan yazınındaki başka araştırmalarla birlikte değerlendirilmiştir.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin dört temel dil beceri alanına göre dağılımına ilişkin bulgular incelendiğinde çalışmaların en fazla konuşma kaygısında (% 47) yapıldığı görülmüştür. Konuşma kaygısını; yazma kaygısı (% 36.7), dinleme kaygısı (% 10.2) ve okuma kaygısı (% 5.8) izlemektedir. Türkçe eğitiminde lisansüstü tezlerin yeni yönelimlerini inceleyen Özçakmak (2017) yapmış olduğu çalışmada dil becerileri içerisinde en çok çalışılan konuların okuma eğitimi (% 17.5) ve yazma eğitimi (% 13.6) olduğunu saptamıştır. Aydeniz ve Haydaroğlu’nun (2021) dört temel dil beceri

alanında yapılan lisansüstü tezleri incelemiş olduğu çalışmadaki sonuçlarına göre en az çalışılan beceri alanı konuşma eğitimi (% 7.7) ve dinleme eğitimi (% 4.6)'dir. Bu sonuçlar okuma ve yazma eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların diğer dil becerisi alanlarına göre daha fazla olduğunu ancak temel dil becerilerinde kaygı söz konusu olduğunda lisansüstü çalışmaların eğiliminin farklılık arz ettiğini göstermektedir.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımına ilişkin bulgular incelendiğinde yapılan yüksek lisans tezlerin (% 89.7) doktora tezlerinden (% 10.2) oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuç Maden'in (2021) Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimlerini inceleyen çalışmasıyla benzerlik taşımaktadır. 358 tezin incelendiği ilgili çalışmada tezlerin 339'unun yüksek lisans düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Önal ve Maden'in (2021) Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası yapılan 839 lisansüstü tezin araştırma eğilimlerini incelediği çalışmada da yüksek lisans tezlerinin (f=730) doktora tezlerinden (f=109) çok daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalarda benzerlik gösteren bu sonucun doktora öğrencilerinin yüksek lisans öğrencilerinden daha az olmasına bağlı olarak gelişmiş olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla çalışmanın 2019'da (f=16) gerçekleştirildiği; 2020 (f=11), 2021 (f=10) ve 2018 (f=9) yıllarının ise onu takip ettiği görülmektedir. Bu da 2018 yılından itibaren lisansüstü tezlerde kaygı konusuna ilişkin araştırmalarda önceki yıllara göre bir artış olduğunu göstermektedir. Araştırmada incelenen 68 lisansüstü tezin % 67'sinin 2018 yılından itibaren yapılmış olması da bu sonucu desteklemektedir. Yapılan farklı araştırmalarda (Akaydın & Çeçen, 2015; Doğan & Özçakmak, 2014; Eyüp, 2020; Maden, 2021) da Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre bir artış göstermiş olduğu saptanmıştır.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuna yönelik 32 farklı üniversitede lisansüstü çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Konuya ilişkin en fazla tez Gazi Üniversitesi (f=5) ve Sakarya Üniversitesinde (f=5) hazırlanmıştır. Alan yazında bulunan Türkçe eğitimi ile ilgili çalışmalarda da benzer sonuçların elde edildiği görülmüştür (Özçakmak, 2017; Aydeniz ve Haydaroğlu, 2021; Maden, 2021). Temel dil becerilerinde kaygının en fazla incelendiği beceri alanı olan konuşma becerisine ilişkin 32 üniversitede lisansüstü çalışma yapıldığı görülmektedir. Türkçe eğitimi alanındaki konuşma becerisiyle ilgili yapılan 38 lisansüstü tezin değerlendirildiği Sarıkaya ve Söylemez'in (2016) çalışmasında da en fazla tezin Gazi Üniversitesinde (% 37.2) yapıldığı saptanmıştır. 32 farklı üniversitenin temel dil becerilerinde kaygı konusu üzerine tez yazmış olmaları bu konunun önemsendiğinin bir göstergesidir.

Araştırma yöntemlerine göre temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin yapılan lisansüstü tezler incelendiğinde çalışmaların büyük bir çoğunluğunun nicel yöntemle (% 63.2) yapıldığı görülmektedir. Çalışmaların % 35.2'si karma yöntemle yapılmışken sadece nitel yöntemle yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Oysa lisansüstü tezler üzerine yapılan çalışmalar (Boyacı & Demirkol, 2018; Dönmez & Gündoğdu, 2016; Maden, 2020; Türkben, 2018) Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmaların çoğunda nitel yöntemin daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Ancak temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin çalışmalarda nicel ve karma yöntemlerin ön plana çıktığı saptanmıştır. Konuşma kaygısıyla ilgili yapılan çalışmaların % 71.8'inin nicel yöntemle, yazma kaygısına ilişkin çalışmaların ise % 56'sının karma yöntemle gerçekleştirildiği görülmektedir. Lisansüstü tezlerde uygulamalı çalışmalara daha fazla yer verilmiş olmasının nicel ve karma yöntemle daha fazla ağırlık verilmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuna ilişkin tezlerin çalışma grubuna/örnekleme göre dağılımına ilişkin bulgulardan hareketle en çok çalışmanın lisans düzeyindeki öğrencilerle (f=30) yapıldığı, bunu ortaokul kademesindeki öğrencilerin (f=28) izlediği saptanmıştır. Çalışmalarda en az tercih edilen grup ise ön lisans öğrencileri (f=1)'dir. Benzer çalışmalar incelendiğinde bu çalışmalarda da en fazla tercih edilen grubun ortaokul ve lisans öğrencileri olduğu görülmektedir.

Özçakmak (2017) Türkçe eğitimi alanındaki lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında en fazla ortaokul öğrencilerinin örneklem olarak tercih edildiğini ortaya koymuştur. Araştırmacılar tarafından en kolay ulaşılan çalışma grubunun lisans öğrencileri olması ve Türkçe eğitiminin ortaokul düzeyine hitap ediyor olması Türkçe eğitimi alanında çalışma grubu olarak lisans ve ortaokul kademesine ağırlık verilmesine neden olmuştur. Okuma kaygısında ilkokul, dinleme kaygısında ortaokul, yazma ve konuşma kaygısında ise lisans düzeyi en fazla tercih edilen çalışma grupları olmuştur. Okuma becerisinin öncelikle ilkokul düzeyinde kazanılması beklenen bir beceri olmasının, okuma kaygısıyla ilgili en fazla çalışmanın ilkokul düzeyinde yapılmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Yazma ve konuşma kaygısıyla ilgili çalışmaların lisans düzeyine yoğunlaşmasının sebebinin ise uygulamalı derslerin ağırlıkta olduğu bu kademedeki anlatma tekniklerinden daha fazla yararlanılıyor olmasıdır.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde en çok incelenen değişkenlere ilişkin bulgular incelendiğinde çalışmaların çoğunda (f=48) cinsiyet değişkenine yer verildiği görülmektedir. Kaygının temelinde duyuşsal bir sürecin olması ve cinsiyetin duyuşsal süreçte belirleyici bir rol oynaması sebebiyle cinsiyet değişkenine birçok çalışmada yer verildiği tahmin edilmektedir. Anne babanın eğitim düzeyi, sınıf ve yaş temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde en çok tercih edilen diğer değişkenlerdir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerde dinleme ve okuma kaygısı ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Dinleme ve okuma kaygısıyla ilgili çalışmaların sayısı artırılmalıdır.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili lisansüstü tezlerin yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Doktora düzeyinde de konuya ilişkin kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır.

Temel dil becerilerinde kaygı konusuna yönelik tezlerin belli üniversitelerde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu konu diğer üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programlarında da ele alınmalıdır.

Lisans ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin sıklıkla çalışma grubu olarak ele alındığı görülürken diğer eğitim kademeleri daha az incelenmiştir. Temel dil becerilerinde kaygı konusuyla ilgili ilkokul başta olmak üzere diğer eğitim kademelerinde de çalışmalar yapılmalıdır.

Lisans Bilgileri

Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The Works published in Electronic Journal of Education Sciences are licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

Etik Beyannamesi

Bu çalışmada “Yüksek öğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi beyan ederiz. Aynı zamanda yazarlar arasında çıkar çatışmasının olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkı sağladığını ve her türlü etik ihlalin de sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu bildiririz.

Kaynakça

- Akaydın, Ş. & Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178). 183-198.
- Aktaş, Ş. & Gündüz, O. (2003). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Akçağ Yayınları
- Altunkaya, H. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme ve okuma kaygıları. *Education Sciences*, 12(3), 107-121.
- Ateş, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin dinleme kaygılarının incelenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 139-154.
- Aydeniz, S. & Haydaroglu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216.
- Aygün, H. E. (2021). İlkokul öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisi ile okuma kaygısı arasındaki ilişkide okuma alışkanlığının aracı rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(231), 91-109.
- Baki, Y. & Kahveci, G. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının etkili konuşma becerileri üzerindeki etkisi: Bir yapısal eşitlik modellemesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(4). 371-395.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman.
- Beşer, N. & Öz, F. (2003). Kemoterapi alan lenfomalı hastaların hastane anksiyete depresyon düzeyi ve yaşam kalitesi, *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7(1), 47-56.
- Bircan, E. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi (2000-2019). *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 536-558.

- Boyacı, S. & Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Bozgün, K. (2022). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma kaygıları üzerine bir araştırma. *Temel Eğitim*, (16), 6-15.
- Bulut, K., Açık, F. & Çiftçi, Ö. (2016). The effect of microteaching on pre-service Turkish language teachers speaking anxieties. *European Journal of Education Studies*, 2(11), 89-105.
- Büyüköztürk, Ş. Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri (2. Baskı)*. Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2012). *Yeniden insan insana*. Remzi.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş (5. bs.)*. Trabzon: Ofset Matbaacılık.
- Çevik, H., Orakçı, Ş., Aktan, O. & Toraman, Ç. (2019). Ortaokul öğrencilerinin okuma kaygılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(1), 1-16.
- Çiftçi, M. (2001), Dinleme eğitimi ve dinlemeyi etkileyen faktörler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, II: 165-177.
- Çifter, A. (1985). *Psikiyatri I*. Gata Eğitim Yayınları.
- Demir, T. & Melanlıoğlu, D. (2014). Ortaokul öğrencileri için konuşma kaygısı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal Of Social Science*, 6(3), 389-404.
- Doğan, Y. & Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Dursun, H. & Özenç, E. G. (2019). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma kaygıları ile Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki (Kayseri ili örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 144-159.
- Güleç, C. & Köroğlu, E. (1997). *Psikiyatri temel kitabı*. Hekimler Yayın Birliği.
- Gündoğdu, K. & Dönmez, B. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Hamzadayı, E., Bayat, N. & Gölpınar, Ş. (2018). Konuşma kaygı düzeyi ile konuşma başarımı arasındaki ilişki. *Journal of Language Education and Research*, 4(2), 75-85.
- Işık, E. (1996). *Nevrozlar*. Kent Matbaası.
- İşeri, K. & Ünal, E. (2012). Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 67-76.
- İzci, E. & Kaya, E. (2021). Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin okuma kaygılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 1008-1025.
- Kahan, L. M. (2008). The correlation of test anxiety and academic performance of community college students. *Pro Quest LLC jurnal*.

- Karakaya, İ. & Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691-707.
- Kardaş, N. & Akın, E. (2019). Drama etkinliklerinin 7 sınıf öğrencilerinin Türkçe konuşma kaygılarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 91-113.
- Kavruk, H. & Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları (Samsun ili örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 15, 63-89.
- Kuşdemir, Y. & Katrancı, M. (2015). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: Sözlü anlatım dersine yönelik bir uygulama. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 415-445.
- Kuşdemir, Y. & Katrancı, M. (2016). Okumada kaygı ve anlama: Ana fikri bulamıyorum öğretmenim!. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 41(183), 251-266.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 795-806.
- Maden, A. (2021). Dinleme öz yeterlik algısı ile kaygı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Öğretmen adayları örneği. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 263-278.
- Maden, A. & Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 1945-1957.
- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Melanlıoğlu, D. (2013). Ortaokul öğrencileri için dinleme kaygısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 851-876.
- Melanlıoğlu, D. (2014). Üstbiliş strateji eğitiminin ortaokul öğrencilerinin okuma kaygılarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 39(176). 107-119.
- Miles, M. & Huberman, M. (1994). *An expanded source book qualitative data analysis (second Ed.)*. Sage Publications.
- Önal, A. & Maden, S. (2021). Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 23(3). 923-941.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özgüven, İ. E. (2022). *Psikolojik Testler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sarıkaya, B. & Söylemez, Y. (2016). Türkçe eğitimi alanındaki konuşma becerisiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (12-14 Ekim 2016), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi*.
- Sevim, J. (2017). *Stresinizi sevin* (1. Baskı). Remzi Kitabevi.

- Taylor,S.E.(1964). *Listening: what research says to the teacher*. National Education Association.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Uçgun, D. (2016). Ortaokul öğrencilerinin okuma ve dinleme kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1958-1970.
- Yaman, H. (2010). Türk öğrencilerinin yazma kaygısı: Ölçek geliştirme ve çeşitli değişkenler açısından yordama çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1). 267-289.
- Yemenici, H. (2019). *Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazma kaygıları üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, B. R. (2011). *Kaygının dikkat süreçleri üzerine etkisinin olaya ilişkin potansiyeller ile değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr>
- Zorbaz, K. Z. (2011). Yazma kaygısı ve yazma kaygısının ölçülmesi. *Education Sciences*, 6(3), 2271-2280.